

Solen skinner alltid på tv
Norge er ekte vare. Så ekte at man av og til må jukse litt

Tekst: Helle C. Aarnes
Foto: Fredrik Naumann

Vi dropper det. Til nød kan vi filme i skogen i Tyskland!

I en halvtimes tid har en høy, tynn tysker stått ved en foss på Vestlandet og glodde mot himmelen. Han har glodde på fjell og fjord og busser med blåhårede turister også. Han har røykt og grublet en del. Men mest har han glodde opp mot himmelen. Og det er bare å innse: Den er grå. Ubrukelig, rett og slett. For i drømmeland skinner solen fra skyfri himmel. I det minste i åpningsscenen. Lars Bastian, reise-tv- produsent fra Tyskland har lagt reisestoff før. Han vet hva han vil ha, og hvordan han skal få det. Han skal selge en 30 minutter lang drøm, drømmen om Norge, rene, pene Norge der solen skinner på vennlige, sunne, blonde mennesker. Åpningsscenen skulle ideelt sett vært fra solfylte Stahlheimskleivene, med foss og fjord og fjell og alt. Men så var det solen, da. Solen som gjør folk gladere og landskapet vakrere. Og drømmen mer overbevisende. Nå pakker han sammen kamerautstyret. Han er slett ikke fornøyd. Får han ikke det Norge han vil ha, må han lete til han finner det. Om åpningsscenen så må fakes fra de tyske skoger.

Rent og pent

Hvert år kommer hundrevis av utenlandske presseteam til Norge for å lage reisesaker fra the land of the midnight sun. De skriver hjem om storslått natur og et Norge som er rent og pent. Bergen- the Gateway to the Fjords- hadde i fjor besøk av 440 representanter fra 273 ulike medier. Oslo- the Viking Capital- har etter OL på Lillehammer hatt 350-400 mediebesøk årlig. Byene anslår reklameverdien til hundre millioner kroner. Et BBC-program fra Bergen alene representerte 40 millioner. Omtalen er uvurderlig, nettopp fordi det ikke er reklame, men redaksjonell omtale. Altså ekte.

Hundre ganger og like Blid

-Scheisse! Nochmals! Programleder Tamina Kallert roter med replikkene. Det kan selvsagt ha å gjøre med at hun står ytterst på kanten av Nebbet, en 700 meter høy fjellside ved Gudvangen. Eller at hun nettopp har landet med helikopteret. Eller at verrückt norsk ungdom kaster seg utfor stupet like bak henne. Uansett, seks-sju forsøk etter sitter presentasjonen. Tv tar tid. Men Tamina er like blid. -Vi må alltid ta en scene flere ganger når den er viktig, forklarer Lars. Han åler seg på framover på magen, smyger kamera utfor kanten- og får heftige basehoppbilder. Sprekt, ungt og visuelt, perfekt til „CoolTour“, Deutsche Sportfernsehens reiseprogrammer av type Lonely Planet. Og omgivelsene: Fjord, fjell og foss både her og der, er Norway in a nutshell. Tamina skjuler en gjesp. Klokken ti kvelden før kom hun hjem til Tyskland fra opptak i Sveits. Klokka 05 i morges var det ut på tur, aldri sur, igjen. Hun har aldri møtt Lars før. Ikke har hun vært i Norge, heller. Men noen timer etter ønsker hun altså "Willkommen in Norwegen" til en halv million tyske seere, med den største naturlighet.

Norge er veldig mystik

CoolTour-teamet har ti dager på seg på å fange drømmen om Norge. På den tiden skal de filme basehopping i Gudvangen, ekstremkajakk og smalahovespising på Voss, sommerski på Stryn og selveste huldra ved Flåmsbanen. Blant annet. Innimellom blir det venting, på sol, tog og skyfri himmel. Denne morgenen sitter Tamina på bredden av Bolstadelva og repeterer ord, tonefall og bevegelser. Og et „Scheisse!“ i ny og ne. Dagen er som skapt for reisereportasje. Knallblå himmel og strålende sol. Taminas fleecejakke matcher en intenst turkis elv. Hun er perfekt sminket og ler til alle. -Jeg prøver å se landet med nye øyne, slik at det blir spontant. Seeren skal få følelsen av at han kan gjøre dette også. Se programmet og tenk „jeg skal også dra til Norge!“ Vi skal selge en drøm. Det er dette jeg har drømt om. Norge er veldig mystisk. Dere har jo elgen, den er så søt!“ Og så er det lyst så lenge her! Klokken halv tolv første kvelden var det dette fantastiske, røde lyset. Da sendte jeg tekstmeldinger hjem.

-Tamina! Klapp litt i hendene! Lars vil ha spontanreaksjoner. Lydmann Christian Tillmanns har sittet i den iskalde elva en halvtimes tid. Jeansen er dyvåt opp til du-vet-hva. Og kajakkene har for lengst passert. Men Tamina faker godt: Klapper opprømt, holder seg sjokkert foran munnen og later „følger“ kajakken ned den ville elva. Det helse ser litt underlig ut.

-Jeg trenger noen i fossen! Bildene av en norsk gærning som dundrer ned fossen er verdt en ekstra innsats. Lydmann og programleder løper det de kan. En halvtime etter smiler sjefen. -Herlig. Kunne ikke vært bedre. Han har fått strålende sol og halsbrekkende kajakkefølelser. Og det beste av alt:- Elven ser helt kanadisk ut. Fargen passer perfekt, forklarer han. For den som lurte på hva han mener: Den godeste Bastian kommer rett fra opptak i Canada, der overskyet vær gjorde elvescenene grå og triste. Men vips- noen frekke kryssklipp av norske Bolstadelva, og Canada-problemet er løst. At det er på andre siden av jorden er en ren bagatell, mener Lars. - Det spiller ingen rolle om elven er fra Canada eller Norge. Joda, det er et reiseprogram fra Norge. Men jeg har ikke dårlig samvittighet.

Smalahove og akevitt

-Ein bisschen spontan, Tamina! Si hvor vi er eller noe!

-Hvor er vi da?

-Hos Ivar på Voss.

For første gang siden hun kom til Norge, strever Tamina med entusiasmen. Foran henne ligger det endelige beviset på nordmenns særhet- åtte nysvidde, kløyvde smalahover. En delikatess, forsikrer vossingene.

-Det ser litt rart ut... mumler hun, men svelger høflig.

Temperaturen stiger i stabburet fra tidlig 1700-tallet. Litt på grunn av akevitten, mest på grunn av alle lampene til Lars. Han svetter som en liten vestlandsfoss.

„Kom inn med smalahovene nå“

„Skjenk ølet nå,“ filmer han.

-Du ska få det nettopp som du vil. Eg har god tid. Ivar Løne, verdenskjent på Voss, svidde i fjor nesten 60000 smalahover, altså 120000 middager. Han vet at ting tar tid med disse fjernsynsfolkene, for han har vært på tv både i Kina, USA, Israel og Egypt. Selv mener han fjernsynet aldri skulle vært oppfunnet.

-For seks uker siden så jeg deg på TV i Slovenia, sier Lars.

-Jaså, sier du det? Ja, det er rene eventyret, humrer vossingen fornøyd og skjenker akevitt foran kamera. Så er kamerabatteriet flatt. Bjørn Sandnes fra Voss Næringsforum spiser smale foran kamera for n-te gang. Han har koordinert hver minste detalj for CoolTours opphold på Voss, sponset SAS-billett, sponsede hotellsuiter, sponsede NSB-billetter, sponsede sykler, sponset helikopterfrakt. Fullt på høyde med NRK og Tusenfryd, med andre ord. Men Lars er gammel i gamet og har ingen betenkeligheter.

-Det er umulig å lage et slikt program uten sponsing, mener han.

Bjørn Sandnes protesterer ikke. Han vet at en halvtimes gratisreklame på tysk tv kan overbevise mang en tysker om at Voss er deres neste feriested.

-Uvurderlig. Det hjelper oss med å bygge opp profilen vår som aktivitetssted. De fleste utenlandske turistene som kommer til Norge er litt opp i årene. Men dette programmet når backpackers, som kommer tilbake som highspenders, sier han, og prøver å overbevise Lars om at han har lyst på smalahove.

-Hvis du ikke vet at det er øyeeple, er det godt, forsikrer han. Men tyskeren feiger ut. Et glassaktig saueøyeeple frister lite. Da heller en slurk vossaøl.

Blondinenes Lieblingstour

-Var det 200 broer og 300 tunneler eller 200 tunneler og 300 broer? CoolTours-teamet har beveget seg videre til Bergensbanen. De skal late som om de sykler Rallarvegen fra Finse til Flåm. Egentlig sykler de fra Hallingskeid, men det er uvesentlig.

Togturen brukes til å beskrive Norges „traumhaftige Landschaft“. Med seg har de Åshild Tveit (19) og Anne Gjeraker (20). De er lokale blondiner og muligens Norges sterkeste merkevare.

-Jeg sier det er deres lieblingstour, da blir det mer personlig, konkluderer Tamina. Og så sier hun det fem-seks ganger. Vel fremme er hun superbegeistret.- Jeg elsker det. Det er så annerledes. Lydmann Christian er enig.- Totally cool. Jeg visste nesten ingenting om Norge. Men Nordmenn er ganske åpne og hyggelige. Han puster og peser, det er noen år siden han satt på en sykkel.

Rallarvegen tar usedvanlig lang tid. Men blondinene utfører ordre. Sykler forbi kamera, tilbake, nochmals bitte, høyre side, venstre side, der nede, der oppe- og kommer til et idyllisk lite vann fem- seks ganger. Stadig like friske og norske og muntre.

-Hva sier man når man kommer til et slikt vann? Wow? foreslår Tamina, før hun lander på „that`s so beautiful“. Blondinene ser diskré på klokken og sender tekstmeldinger.

-Vanligvis trenger vi to uker på dette. Men bildene jeg har fra før sparer oss for tid. Etter seks års Blindern-studier har tyske Lars filmet Lillehammer-OL, Lofoten, Barentsregionen og vært fire ganger på Vestlandet. Han fridde til kona i Vigelandsparken.

-Trenger jeg å forklare hvorfor? Se rundt deg! Det er så mektig at jeg mister helt pusten! Energien kommer tilbake, og jeg får lyst til å reise på ferie i Norge selv! Tyskere reiser til Norge for Naturen. Og midnattsolen og nordlyset, selvfølgelig. Jeg er veldig glad i fiskepudding og tar alltid med meg fiskeboller, gleitost og flatbrød hjem. Men når man er ute og spiser her, får man bare biff og tørre pommes frites. Det er ufattelig!

-Hvordan tyskere oppfatter nordmenn? For å være helt ærlig, tror jeg ikke vi oppfatter dere i det hele tatt. Og jeg tror alle tyskerne som kommer hit, går dere på nervene. Det er kanskje ikke rart.

Regn- en katastrofe

Et par dager ut i filmingen har teamet sluppet unna med én overskyet dag. Men en reisende i drømmesalg slapper aldri av.

-Det er en hel del som kan gå galt. Som nå Sist i Canada; fjorten dager med regn! Psykisk er det utrolig tungt å leve med. Hvis det er dårlig vær, må vi forandre absolutt alt. Det er vanskelig å få folk til å forstå, sukker Lars.

-Snøstorm i juni fungerer ikke noen steder, selv ikke fra Norge. Du kan bare ikke vise det. Var det ikke a-ha som sang „The sun always shines on tv“?

Helle.aarnes@kk.no